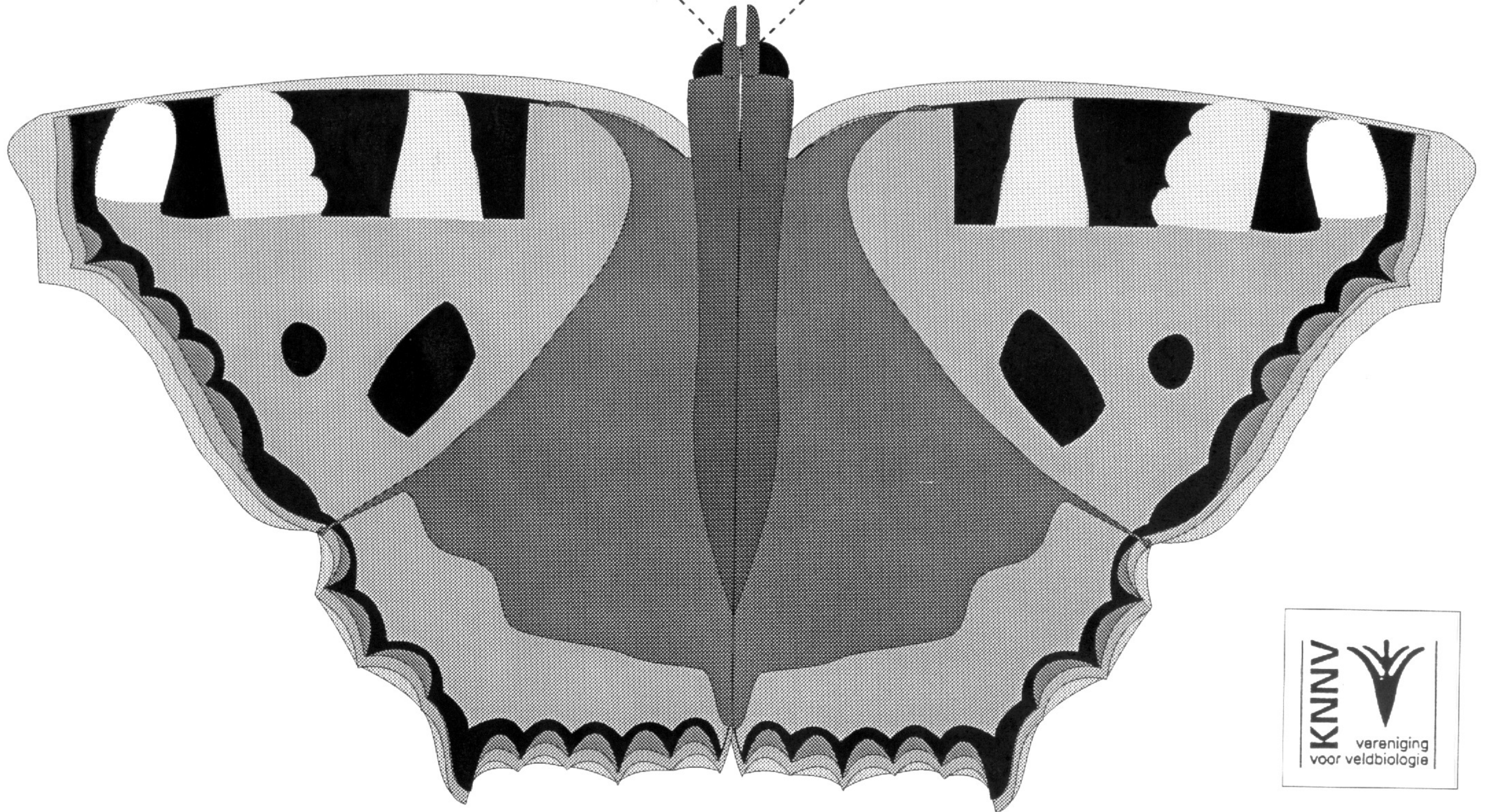

KNNV ZOETERMEER
KWARTAALBERICHT
JANUARI 1994 Nr. 3

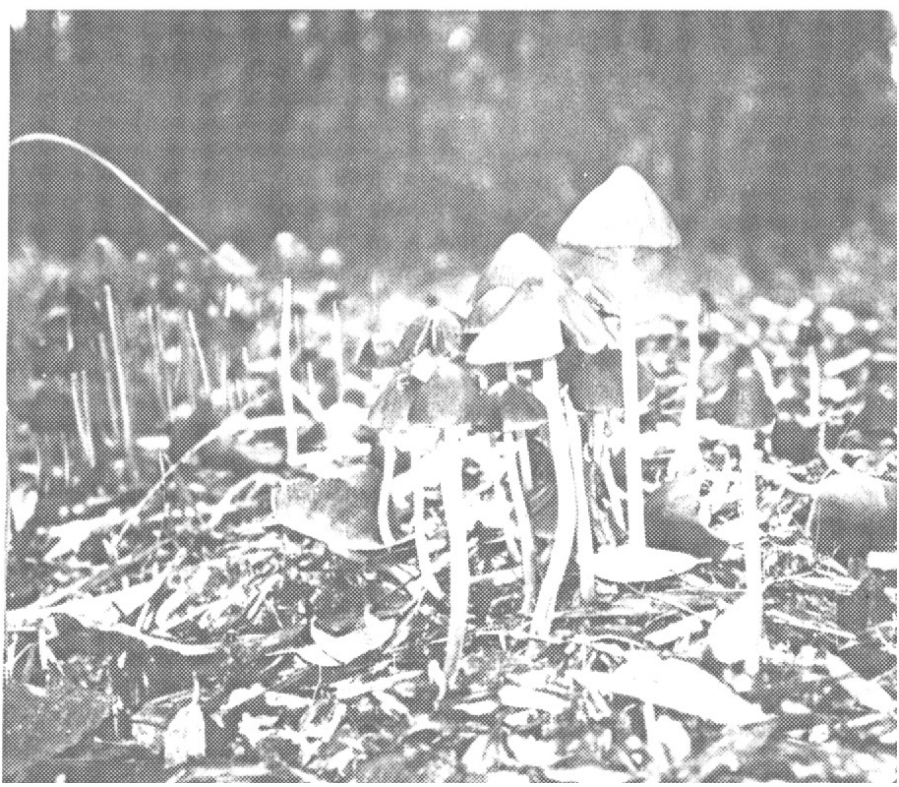
KONINKLIJKE NEDERLANDSE NATUURHISTORISCHE VERENIGING KWARTAALBERICHT ZOETERMEER

Nr. 3   Januari 1994

1 EEN ECHT BESTUUR!	3
2 PROGRAMMA VOOR HET NIEUWE JAAR	3
3 KUNSTMATIGE OVERWINTERINGS-VERBLIJVEN VOOR VLEERMUIZEN.	4
4 HET RESULTAAT VAN DE ZOEKACTIE GIERZWALUW	5
5 DE PADDESTOELEN-EXCURSIE OP 3 OKTOBER	5
6 DE PADDESTOELEN-EXCURSIE OP 17 OKTOBER	6
7 DE PADDESTOELEN-EXCURSIE OP 31 OKTOBER	7
8 DE PADDESTOELEN-EXCURSIE OP 14 NOVEMBER	8
9 ACKERDIJKSE Plassen	8
10 HOE DE MARGRIET OPNIEUW IN ZOETERMEER TERECHT KWAM	9
11 IJSVOGEL	12
12 REACTIE OP: "BEKENTENIS VAN EEN BERMTOERIST"	12
13 TWEDE RECTIFICATIE NACHTEGALEN	12
14 EEN VIERKANTE KILOMETER BUYTENWEGH	13
15 VLINDERS IN BUYTENWEGH	13
16 BOEKEN	14
17 DE ZUIDHEMEL IN JANUARI/FEBRUARI	15
18 DE ZUIDHEMEL IN MAART/APRIL	16
19 EXCUUS AAN MARIT	16
20 DE TRAGIEK	17
21 VLINDERCURSUS AFDELING GOUDA	18

22 DATA	16
23 NAMEN.....	13
24 HET VOLGENDE NUMMER	20
25 REGISTER.....	20

Psatyrella conopilea in het natuurbos bij de Noord-Aa op 3 oktober 1993

1 EEN ECHT BESTUUR

Jan Parmentier

Sinds 2 November heeft de KNNV-Zoetermeer nu ook officieel een bestuur. Op de algemene ledenvergadering is instemmend gereageerd op de voorstellen van het voorlopig bestuur en omdat er geen tegenkandidaten waren gesteld, was de benoeming van het zevenkoppige bestuur een feit. Allemaal keurig volgens de statuten, die ook de instemming van de ledenvergadering hadden. We hebben het ons ook niet moeilijk gemaakt en gewoon de modelstatuten van de KNNV aangehouden, die alle leden zijn toegezonden. Overigens met twee kleine aanpassingen, waarvan de belangrijkste is, dat het bestuur voor drie i.p.v. voor vijf jaar benoemd is. Juist bij een beginnende afdeling met nog maar een beperkt aantal leden leek het ons verstandig om over drie jaar nog eens aan een dan hopelijk veel groter aantal leden te vragen, hoe het bestuur samengesteld moet zijn. Voor het moment dus zeven leden: Voorzitter Jan Parmentier, plaatsvervanger Annet de Jong. Secretaris Jeroen Voogd, plaatsvervanger Tilly Kester, Penningmeester Hans Bieze, Natuurhistorisch secretaris Johan Vos. plaatsvervanger Els Prins. Een groot bestuur voor een kleine afdeling, maar juist in een beginfase is er veel werk en bovendien wilden we juist ook bij de start van de afdeling een zo breed mogelijk draagvlak voor onze plannen. Alle leden hebben een korte beschrijving van de bestuursleden thuis ontvangen, u weet dus welk vlees u in de kuip heeft. We zijn over het afgelopen jaar bepaald niet ontevreden, al hebben we natuurlijk wel de nodige beginnersfouten gemaakt.

Die hebben we uitgebreid besproken, want we streven er heel serieus naar, om kwaliteit te leveren in ons programma, zowel wat de inhoud als wat de organisatie betreft.

Over dat programma vindt u elders in dit blad meer: we hopen dat u als leden er door aangesproken wordt en dat we u vaak bij onze activiteiten mogen begroeten.

2. PROGRAMMA VOOR HET NIEUWE JAAR

Laatste activiteit van 1993:

Vogels kijken bij de Ackerdijkse plassen, op zondag 12 december (Els en Ben Prins).

voor het eerste kwartaal van 1994.

Strandexcursie op zaterdag 15 januari (Els en Ben Prins).

Thema-avond: Mossen en korstmossen op woensdag 2 februari om 20.00 uur in het M.E.C. "De Soete Aarde" aan de v. Leeuwenhoeklaan 15A. door dhr. Jan Parmentier

Knoppen excursie op zaterdag 12 februari in het Westerpark. Verzamelpunt/-tijd "Westpunt" om 10.00 uur. Excursieleider: dhr. J Leeuwenburgh.

Presentatie van de Zoetermeerse plantenwerkgroep op woensdag 16 maart om 20.00 uur op hei MEC "De Soete Aarde" aan de v. Leeuwenhoeklaan 15A door Johan Vos.

De flora van Zoetermeer en wat er tot nu toe van bekend is. Het begrip stinzenplant wordt belicht (zie ook Stinzenplantenexcursie). Organisatie: Annet de Jong en Johan Vos

Presentatie van de Zoetermeerse vlinderwerkgroep op donderdag 7 april om 20.00u op het M.E.C. "De Soete Aarde" aan de v. Leeuwenhoeklaan 15A. Deze avond wordt de KNNV-vlindertentoonstelling officieel geopend en zal iemand van de vlinderstichting worden uitgenodigd om een voordracht te houden. Organisatie: KNNV afd. Zoetermeer/vlinderwerkgroep.

Stinzenplantenexcursie op zaterdag 16 april op landgoed Elswout te Overveen. Verzamelpunt/tijd: Station Zoetermeer-Driemanspolder, Noordzijde om 9.00 uur. Excursieleider: Johan Vos. Opgave en inlichtingen: Annet de Jong: tel 422924.

3 KUNSTMATIGE OVERWINTERINGS- VERBLIJVEN VOOR VLEERMUIZEN,

**Marleen Kalsbeek n.a.v. de
lezing op 2 nov.**

Vleermuizen in Nederland gaan 's winters in winterslaap. Het kan te koud worden builen en er zijn te weinig insecten om te eten in de winterperiode. In Nederland worden verschillende soorten winterverblijven gebruikt: bomen, huizen en schuren, mergelgroeven, bunkers, forten en ijskelders. De diverse soorten vleermuizen hebben hun eigen voorkeur voor een of meerdere soorten

winterverblijven.

Het nieuwgebouwde winterverblijf in Zoetermeer zal wat het klimaat betreft het meest overeenkomen met een fort, bunker of ijskelder. In dit verblijf is de grootste kans op soorten vleermuizen die "van nature" overwinteren in forten, bunkers of ijskelders. Het gaat om de volgende soorten: *watervleermuis (Myotis daubentonii)*, *baardvleermuis (Myotis mystacinus)*, *franjesiaart (myotisnattererii)* en *grootoorvleermuis (plecotusauritus)*.

Deze vleermuizen stellen de volgende eisen aan hun winterverblijf:

- 1) een op z'n minst schemerduister verblijf
- 2) rust
- 3) een goede luchtkwaliteit
- 4) een lage stabiele temperatuur (tussen 0 en 8 graden C.)

5) een zeer hoge luchtvochtigheid, boven de 95% en zo min mogelijk tocht. Wanneer het nieuwe Zoetermeerse winterverblijf aan deze eisen voldoet, kunnen er vleermuizen in komen overwinteren. Hoe lang het duurt voordat een nieuw verblijf in gebruik wordt genomen is moeilijk te zeggen. Waarschijnlijk is de omgeving van het verblijf van belang. Een verblijf gelegen in een vleermuisrijke omgeving, waar 's zomers veel vleermuizen van de betreffende soorten rondvliegen, zal eerder ontdekt worden dan een verblijf gelegen in een vleermuisarm, gebied. Toch zijn ook verblijven in vleermuisarme gebieden, zoals de bunkers in de zeereep ooit ontdekt en in

gebruik genomen. Als eerste zal waarschijnlijk de *grootoorvleermuis* in het verblijf gaan overwinteren. Deze soort wordt gezien als de pionier onder de vleermuizen. Later zullen dan andere soorten volgen. De *grootoorvleermuis* is in Nederland en ook in Engeland al in verschillende nieuwe winterverblijven aangetroffen. Er is dus hoop!

4 HET RESULTAAT VAN DE ZOEKACTIE GIERZWALUW

Els Prins

De *gierzwaluw* is een van de vier zwaluwsoorten die in ons land voorkomt. Deze soort behoort tot een andere familie dan de boeren-, huis-, en *oeverzwaluw* en verschilt van deze soorten door het roetzwarte verenkleed en de lange sikkelvormige vleugels. De *gierzwaluw* is net als de andere zwaluwen een trekvogel die de winter in Afrika doorbrengt. Vanaf half april kunnen we *gierzwaluwen* in ons land verwachten, eind augustus zijn ze meestal weer verdwenen. De *gierzwaluw* is vooral een broedvogel van oudere stadswijken, die onder pannedaken broedt. Voor zijn voedsel pendelt hij dagelijks naar voedselgebieden, die soms wel tientallen kilometers buiten de stad liggen. Zijn voedsel bestaat uit insecten die hij al vliegend vangt. Om dit goed te kunnen doen bezit hij een bek met een krans van haren. Een groot deel van zijn leven speelt zich af in de lucht. Eten, drinken, paren en

zelfs slapen doet hij vliegend! *gierzwaluwen* komen altijd terug naar de nestplaats van het vorig jaar. Is deze niet meer bruikbaar dan zoeken ze een plek in de omgeving. Meestal produceren ze maar een broedsel per jaar. 's- Zomers zijn plaatsen waar *gierzwaluwen* nestelen gemakkelijk te vinden daar ze de gewoonte hebben krijsend boven en in de stad rond te vliegen. Vanaf half augustus reizen ze af naar Afrika en wordt het weer stil in de stad.

Het doel van de actie "*Gierzwaluw*" was om na te gaan wanneer de laatste *gierzwaluw* in Zoetermeer zou worden waargenomen. De formulieren die we terugkregen laten zien dat de meeste *gierzwaluwen* in juli zijn waargenomen en wel vooral boven het oude dorp. De enige waarneming uit augustus is van een mevrouw die een verzwakt exemplaar een paar dagen in huis gehad heeft en deze op 1 augustus van haar balkon heeft losgelaten. Wat augustus betreft dus een teleurstellend resultaat al moeten we er direct bijzeggen dat het weer in augustus dit jaar ook wel bijzonder slecht was.

5 DE PADDESTOELEN -EXCURSIE OP 3 OKTOBER

Peter van Wely

Na een regenachtige morgen klaarde het op zondagmiddag 3 oktober om 2 uur bij het noord-AA wat op. Peter van Wely en Taeke de Jong gingen op zoek naar paddestoelen in het natuurbos. De andere KNNV-leden waren leden aan het

werven in de stadsboerderij of zagen het die middag kennelijk niet zitten. Wij namen de kans waar, wat foto's te maken. Er waren betrekkelijk weinig paddestoelen voor de tijd van het jaar. We vonden de *kale inktzwam (coprinus atramentarius)*, *hazepootje (coprinus lagopus)*, *plooiookje (coprinus plicatilis)*, en - al sinds 1987 niet meer in Zoetermeer gevonden - *coprinus hemerobius*. Verder de gewone *beurszwam (volvariella speciosa)*, de *franzechampion (agaricus subperonalus)*, *donsvoetje (tubaria furfuracea)*, *tweekleurige vaalhoed (hebeloma mesophaeum)*. Op afvalhout van de vlier vonden we mooie exemplaren van de *judasoor (himeola auricula-judae)*. In het natuurbos laat men het dode hout liggen, zodat mos en paddestoelen zich kunnen ontwikkelen. Op een bemoste *wilgestam* vonden we mooi ontwikkelde exemplaren van de *draadsteelmycena (mycena filopes)*. Van de (ca. 50?) mycenasoorten, groeien sommige op hout, andere op de grond. Sommige hebben rottend hout nodig, andere stammen met bladmos waartussen zij zich bij voorkeur vestigen. Dergelijke groei-omstandigheden zijn van groot belang voor de determinatie van de soort.

We hebben minstens twee soorten *psathyrella*'s gevonden, waarvan er maar één op naam gebracht kon worden (*psathyrella conopileae*). Deze vond ik nu voor het eerst in het natuurbos, ik had ze al jaren massaal zien groeien in het Meerzichtbos. Daar groeien ze vooral waar een wielspoor de grond heeft verdicht. Nu herinnerde ik mij dat de brandnetels op het betreffende pad in augustus nog manshoog stonden, het pad was daardoor vrijwel onbegaanbaar.

Nadien moeten de brandnetels gemaaid zijn. Dat gebeurt met een machine die de grond aan de zijkanten van het pad verdicht. Juist op die plek groeiden nu ook de exemplaren van *psathyrella conopileae*. Daarmee was ook hier kennelijk het juiste biotoop ontstaan (zie de foto op blz.2).

6 DE PADDESTOELLEN- EXCURSIE OP 17 OKTOBER

Peter van Wely en Taeke de Jong

Op 17 oktober om 14.00 uur verzamelden zich na de oproep van Jan Parmentier op de radio een aantal leden en niet-leden bij Locomotion. Het was een onverwacht stralende dag die veel mensen op de weg bracht. Op weg naar Meijndel raakten we dan ook in een file die een uur vertraging opleverde. In Meijndel viel de groep uit elkaar in mensen die wegens tijdgebrek meteen weer terug reden, mensen die nog een half uur bezig waren een plaats voor de auto te vinden, mensen die maar vast op excursie gingen en 8 personen die twee uur hebben staan wachten bij de Boerderij. Met name naar deze wachtenden gaat ons medeleven en spijt uit. Onze ernstige excuses naar hen, we hebben van deze excursie veel geleerd: niet meer op zondagmiddag om 14.00 uur naar Meijndel. Niet meer de inhoudelijke en organisatorische verantwoordelijkheden voor een excursie combineren. Van de twee groepen die tussen de mensenmenigte nog paddestoelen hebben gezien brengen wij hier van één verslag uit.

Wij zagen de *groene en gele knolamaniet* (*amanita phalloides* en *amanita citrina*), de *paarse schijnridder* (*lepista nuda*), de *schubbigge boschampignon* (*agaricus silvaticus*), de *roodsteelfluweelboleet* (*xerocomus chrysenteron*), de *vissige russula* (*russula xerampelina*), *kaneelkleurige melkzwam* (*lactarius inquietis*), *botercollybia* (*collybia butyracea*), *harige taailing* (*collybia confluens*). Eén van de deelnemende meisjes kwam met een kleine paddestoel aandragen die opvallend naar chloor rook. Wij konden hem niet op naam brengen, maar hij leek verwant met de hele kleine *marasmius*-soorten.

7 DE PADDESTOELEN- EXCURSIE OP 31 OKTOBER

Peter van Wely

Het bestuur gelastte de excursie op 31 oktober af, omdat vervoer niet kon worden gegarandeerd. Peter van Wely en Taeke de Jong verzamelden zich niettemin op het afgesproken uur bij Locomotion. Verzamelen is voor twee personen wat overdreven, maar het effect was toch dat wij die middag later op Raaphorst 26 soorten paddestoelen hebben aangetroffen. Daarbij namen wij weer de gelegenheid te baat enkele foto's te maken voor de thuisblijvers.

Wij vonden allereerst de *gele beukerussula* (*russula fellea*). Peter liet hem Taeke proeven en deze is er niet dood aan gegaan. "Als je het maar weer uitspuugt" zei Peter. Hij smaakte scherp. Vervolgens vonden wij de *stevige braakrussula* (*russula mairei*, niet te

verwarren met de *braakrussula*) onder een beuk en *russula betularum* onder een berk. Op een stukje mos vonden we een olijf-okerkleurige paddestoel, de *geelwitte russula* of *gele gladrandrussula* (*russula ochroleuca*). We vonden een *russula* met grijspaarse hoed onder een beuk waarvan de plaatjes niet afbrokkelden als je er met je vinger overheen streek, de *regenboogrussula* (*russula cyanoxantha*). Verder de smakelijke *russula* (*russula vesca*).

Van de melkzwammen vonden wij de *bitterzoete melkzwam* (*lactarius subdulcis*, kenmerkend voor *beukenbos*) en de *zwartgroene melkzwam* (*lactarius necator*) onder de berk. Onder de berk werd ook de gewone *krulzwam* (*paxillus involutus*) aangetroffen. *Aardappbovisten* (*scleroderma citrinum*), *gele beukerussula's*, *paarse schijnridders* (*lepista tanuda*) en *rodekoolzwammen* (*laccaria amethystina*) troffen we in grotere aantallen aan dan de andere soorten waarvan we maar één of twee exemplaren vonden. De tocht leidde verder langs een *kastanjeboleet* (*xerocomus badius*), een *nevelzwam* (*lepista nebularis*), een *honingzwam* (*armellaria mellea*). een *popzwam* (*laccaria laccata*). In de buurt van een bemest weiland was de bosgrond opvallend begroeid met gras en zonder paddestoelen. Ook het uitlaten van honden in beukenlanen (zoals buiten Raaphorst de afgelopen jaren merkbaar aan de Raaphorstlaan) heeft een negatieve invloed op de paddestoelenstand.

Verder zagen we *berkezwam* (*piptoporus betulinus*), *elfenbankje* (*trametes*

versicolor), witte bultzwam (*trametes gibbosa*), *trametes zonatus*, gewone zwavelkoppen (*hypholoma fasciculare*).

Paarse schijnndder in de Raaphorst

was. Dit kon niet het geval zijn, omdat hij thuis na twee dagen bruine sporen bleek te hebben. Een slijmkop heeft witte sporen. Na de excursie hebben we om op te drogen bij Jan Parmentier een kop thee gedronken en enkele van zijn schitterende paddestoelendia's gezien.

Peter van Wely in het Vernèdepark

8 DE PADDESTOELEN- EXCURSIE OP 14 NOVEMBER

Peter van Wely

Op een natte, stormachtige zondagmiddag verzamelden zich enkele trouwe KNNV-leden en belangstellenden bij het Vernède-sportpark. We hebben weinig paddestoelen gezien. Behalve de beloofde *paarssteelschijnridder* (*lepista personata*) troffen we de *helmmycena* (*mycena galericulata*), een paar *geweizwammetjes* (*xylaria hypoxylon*), het *meniezwammetje* (*nectria cinnabarina*) en de *paarse korstzwam* (*chondrostereum purpureum*). Eén paddestoel konden we niet thuisbrengen. Hij groeide op een tegelpad waar rottende bladeren tegen de houten rand gewaaid waren. Eerst dachten we op grond van het uiterlijk dat het een *slijmkop*

9 VERSLAG ACKERDIJKSE PLASSEN Els Prins

Zondag 12 december vertrokken wij met 9 personen vanuit Zoetermeer naar de Ackerdijkse plassen. Dit is een natuurgebied van de vogelbescherming gelegen bij Pijnacker. Het gebied is ongeveer 120 ha. en ligt ingeklemd tussen de A13 en het kassengebied van Pijnacker. Het bestaat uit weilanden en een aantal plassen en is vooral voor de trekvogels belangrijk. Het gebied is al sinds 1962 eigendom van de vogelbescherming en zij probeert d.m.v. beheer het zoveel mogelijk moerasbos en natte hooilanden te krijgen. Er is alleen nog externe begrazing. Omdat het gebied niet vrij toegankelijk is, kregen wij een rondleiding door het gebied waarbij niet alleen van alles werd verteld over het

beheer maar ook iets over de geschiedenis. Tot omstreeks 2000 v. Chr. stond het gebied onder invloed van de zee en was het doorsneden met krekten. De bodem was klei. Daarna groeide er 3000 jaar lang een moerasbos, wat een dikke laag veen (blad+takken) achterliet. Vanaf 1000 na Chr. begon de mens met kappen en ontginnen ten behoeve van de landbouw. Pas in de 15e eeuw begon men met ontwateren. Als gevolg hiervan klonk het veen in. De kleibodem van de krekten was steviger en klonk minder in dan het omliggende veen. Daardoor zie je nu de vroegere kreekbodem als een rug in het landschap liggen. Op acht plaatsen is er veen afgegraven om brandstof van te maken voor de porseleinfabriek in Delft. Hierdoor zijn de plassen ontstaan. Nu zijn de plassen belangrijk als overwinteringsplaats voor vele soorten en eenden zoals *smienten*, *kuifeenden*, *slobeenden*. Vaak zitten er enige duizenden. In het voorjaar broeden *aalscholvers* en *reigers* in de bomen rond de plassen.

De graslanden zijn een goede plaats voor *grutto's*, *tureluurs* en andere *steltlopers*. Middenin het gebied stond de woning van de beheerder maar die is afgebroken. Wat nog aan menselijke bewoning herinnert zijn een paar tuinbeelden, fruitbomen en een rode beuk en een *taxus*.

Het onderhoud van de Akkerdijkse plassen wordt gedaan door een groepje enthousiaste vrijwilligers die ook iedere eerste zaterdag van de maand een excursie verzorgen. Verdere inlichtingen kan men bij de vogelbescherming jn Zeist krijgen. Tel 0340-4-25406

10 HOE DE MARGRIET OPNIEUW IN ZOETERMEER TERECHT KWAM

Johan Vos, stedelijk ecooloog gemeente Zoetermeer.

Welke Zoetermeerder, die in de zomermaanden via de Afrikaweg de stad binnenkomt kent niet de fraai bloeiende bermen van deze invalsweg? Je zou zelfs kunnen zeggen dat de stad een belangrijk deel van haar identiteit aan deze vorm van natuurlijk groen ontleent. In april al geeft het gewoon *barbarakruid* de bermen hun *helder gele kleur*, terwijl het *jacobskruiskruid* in augustus voor een *gele gloed* zorgt. Het hoogzomerbeeld echter wordt bepaald door het wit van de *margrieten*. Voor Zoetermeeders niets bijzonders, want de *margriet* is in het Zoetermeer van nu een algemene verschijning geworden. Dit was echter in het begin van de jaren zestig, toen Zoetermeer nog een agrarisch dorp van zo'n 9000 inwoners was, niet zo. Uit een bezoek aan het rijksherbarium bleek dat de *margriet* vóór 1950 in het Zoetermeerse "uurhok" nog voorkwam, na 1950 al niet meer. (Bron: gegevens rijksherbarium) In die tijd al was er dus in het cultuurgrasland in deze streek nauwelijks plaats meer voor *margrieten* en andere graslandplanten zonder direct economisch belang. Zo verdween de "kleur" door de intensivering van de landbouw uit het grasland. Ook de wegbermen uit die tijd lagen er door het intensieve maaibeheer meestal keurig groen bij.

In de jaren '70 raakten veel mensen geïnspireerd door professor Zonderwijk's boek: "De bonte berm". Ook bij de toenmalige gemeentelijke afdeling "beplantingen" raakten bloeiende bermen in de belangstelling. Een belangrijk probleem uit die tijd was, hoe kom je op een verantwoorde wijze aan zaad van inheemse planten? Inheemse plantenkwekerijen zoals we die nu kennen bestonden toen nog nauwelijks. Zo kon het gebeuren dat een van de medewerkers van deze gemeentelijke afdeling die regelmatig z'n vakantie in Frankrijk doorbracht, in 1973 in een wegberm in Noord-Frankrijk wat margrietenzaad verzamelde en mee naar Zoetermeer nam. Het gaat om een wegberm tussen Reims in Noord-Frankrijk en Charleroi in België (zie kaart). Het zaad werd afgeleverd bij de gemeentelijke kwekerij met de opdracht om er plantjes uit op te kweken. Dit ging zeer voorspoedig en het volgend jaar al produceerde deze "moederplanten" zelf overvloedig zaad. Een partij van deze planten werd als experiment uitgeplant in een nieuw aangelegde wegberm, maar al gauw kwam men tot de conclusie dat het rechtstreeks uitzaaïen van margrietenzaad in allerlei stedelijke wegbermen en parken sneller tot het gewenste resultaat leidde. Op dit moment is het zo dat de van oorsprong *franse margriet* er al bijna 20 jaar in Zoetermeer een nieuwe noordelijke groeiplaats heeft bijgekregen. Niet alleen houdt de soort goed stand op plaatsen waar hij ooit is uitgezaaid, het is ook nog zo dat deze margriet geheel op eigen kracht nieuwe groeiplaatsen verovert, binnen en zelfs buiten

Zoetermeer (eigen waarneming, langs de spoorlijn richting Gouda). Je zou zeggen een succesvolle aktie!

Toch zijn strenge floristen gauw geneigd dit soort (herintroducties te veroordelen als floravervalsing. Wat is namelijk het geval; de margriet kent een groot verspreidingsgebied dat bijna heel Europa omvat en verder oostwaarts tot in midden Siberië reikt. Ook is bekend dat de soort, vooral in Zuid-Europa zeer vormenrijk is. Eddy Weeda waarschuwt ons in z'n oecologische flora deel 4, dan ook voor het uitzaaïen van uitheemse vormen van de margriet in Nederlandse wegbermen. Op Europese schaal verkleint dit de biologische diversiteit aan vormen. Toch komt deze strengheid op mij ietwat merkwaardig over daar de mens, sinds hij zich over grote afstanden pleegt te verplaatsen zowel onbewust als bewust wilde planten heeft meeverplaatst. Veel van de op deze wijze geïntroduceerde planten behoren inmiddels tot de parels van onze inheemse flora! De vraag rest of er in het geval van de Zoetermeerse margriet sprake is van een andere vorm dan het lokaal inheemse type dat sinds de jaren zestig grotendeels uit het cultuurgrasland is verdwenen. Vast staat in elk geval dat "onze" margriet iets eerder bloeit dan z'n inheemse collega's, steviger is en een over het algemeen forsere indruk maakt. Als we onbewust een zuidelijker type margriet hebben geïntroduceerd dan is het in elk geval zo dat deze in het iets warmere en drogere stadsklimaat optimaal gedijt. De vergelijking met allerlei *stinzenplanten* (dit zijn planten waarvan het natuurlijk

verspreidingsgebied zuidelijker ligt, maar die door menselijk toedoen ook noordelijker voorkomen) ligt voor de hand. Bekijken we dit probleem in een regionaal perspectief dan blijkt dat ook elders de *margriet* van de oude groeiplaatsen aan het verdwijnen is en tegelijkertijd tengevolge van de verstedelijking nieuwe kansen lijkt te krijgen.

Zo komt de *margriet* voor in nieuwe wijken van Leiden/Voorschoten, Den Haag, Delft/Rijswijk en Rotterdam-Zuid (bron: CBS, Voorburg).

Of het in dit geval ook om het Frans/Zoetermeerse type gaat is onduidelijk.

Wel zijn we geneigd om door deze ontwikkelingen "de *margriet* in opmars" de status stadsplant te geven. Achteraf gezien lijkt mij de herintroductie van de *margriet* in Zoetermeer geen ongelukkige zaak. Immers, de lokale vorm was in 1973 al lang verdwenen van zijn oude standplaatsen en zou door de gewijzigde milieuomstandigheden van een zich snel uitbreidende stad waarschijnlijk ook niet gauw meer teruggekomen zijn. De kans dat in Zoetermeer de zuidelijker vorm de inheemse heeft verdrongen lijkt mij dan ook verwaarloosbaar. Toch blijft het oppassen met het importeren van genetisch vreemd materiaal. Wat de *margriet* betreft blijft het de vraag of een "zuidelijker" vorm beter aangepast is aan moderne steden met natuurlijk groenbeheer dan de inheemse. Als dat zo is dan zien we dat deze vorm handig gebruik weet te maken van de mogelijkheden die de mens hem biedt om relatief warme, noordelijke voorposten te veroveren.

11 IJSVOGEL

Johan Vos

Zo nu en dan krijg ik vanuit de natuurtuin in het Westerpark de melding binnen dat er een *ijsvogel* gesignaleerd wordt. Meestal gaat het om de winterperiode, als de tuin voor het publiek gesloten is. Nu is een ijsvogel niet direct een dier dat je dichtbij de stad verwacht. Ijsvogels worden meestal geassocieerd met natuurgebieden met schoon, stromend water.

Welliswaar bezit de natuurtuin een "sawa" met wat stromend water en proberen we sinds jaar en dag de waterkwaliteit gunstig te beïnvloeden, maar een ijsvogelbiiotoop.....?, dat nu niet direct, zou je denken. Op woensdag 17 november werd ik aangesproken door het bijna KNNV-lid Rob Wiewel met een ijsvogelwaarneming uit het Noord_Aa gebied. Leuk! Op donderdag 18 november kwam er bij de afdeling GROEP van de gemeente aan de v.Leeuwenhoeklaan 1 een telefoontje binnen van de collega's van de afdeling "Milieu" van beneden met de mededeling dat er een ijsvogel te bewonderen was in het gemeentelijk groen. Een flink aantal collega's heeft deze waarneming kunnen bevestigen. Wat is er aan de hand? Een invasie van door de vroeg invallende kou op drift geraakte ijsvogels?, een begin van "verstedelijking"?

Waarnemingen graag noteren en voorzien van plaats en datum opsturen naar het secretariaat: Berglaan 96, 2716 EE Zoetermeer.

Telefonisch melden kan natuurlijk ook: tel. Gemeente. afd GROEP. 079-537504 (alleen do en vrij, Johan Vos)

12 REACTIE OP: "BEKENTENIS VAN EEN BERMTOERIST"

Johan Vos

De paarse morgenster is in de periode '83-90 voor de zaadproductie op de gemeentelijke inheemse plantenkwekerij in cultuur geweest.

Bij de aanleg van nieuwe bloemrijke bermen in het stedelijk gebied is deze soort dan ook een aantal jaren meegezaaid, overigens met sterk wisselend succes.

Toch wordt er tot op de dag van vandaag zo nu en dan nog een *paarse morgenster* gemeld. Wat bastaardering betreft heb ik geconstateerd dat de rode bastaard in 1992 in de grasstrook bij de Zonnenberg, tegenover de trouwboerderij heeft staan bloeien.

13 TWEEDE RECTIFICATIE NACHTEGALEN

Taeke de Jong

Op biz. 9 van het eerste nummer had ik niet alleen een fout gemaakt in de tekening, maar ook in de tekst. De tekening heb ik vorige keer al verbeterd, nu de tekst. Er stond: "In 1991 vestigde zich weer een paartje..." dit moet zijn: "In 1991 vestigde zich twee paartjes op een andere plaats dan in 1989. In 1992 waren het er weer twee en in 1993 opnieuw. Daarbij werd één territorium telkens opnieuw bezet, terwijl het andere van plaats wisselde."

14 EEN VIERKANTE KILOMETER BUYTENWEGH

Taeke de Jong

Dit jaar wil ik in dit kwartaalbericht vooral aandacht besteden aan onderstaand deel

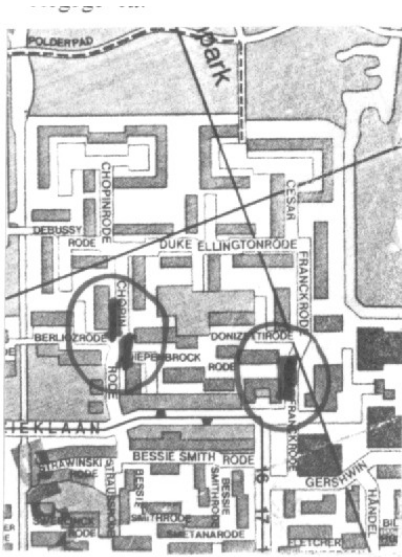
van Buytenwegh.

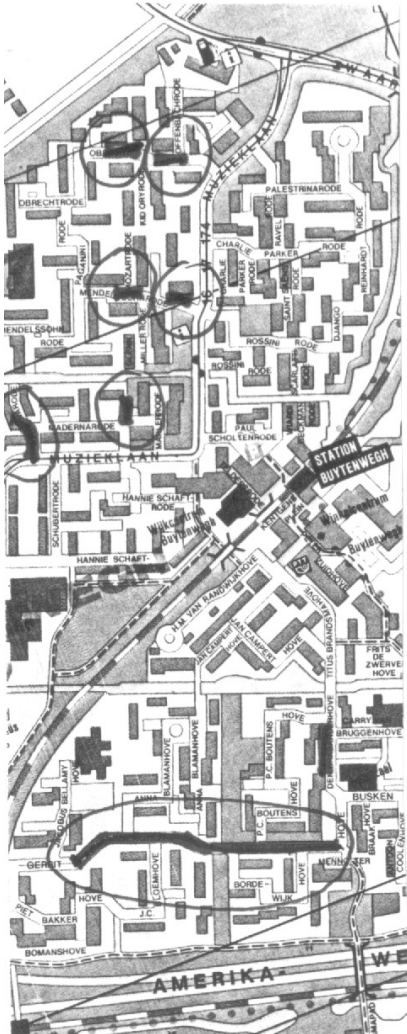
In deze vierkante kilometer woont van onze leden onder andere Peter van Wely. Hij heeft de ecologische ontwikkeling van de buurt jarenlang intensief van nabij gevolgd. Onderstaand artikel getuigt daarvan. Johan Vos zal in het volgende nummer iets zeggen over het groenbeheer in de buurt. Lucienne Bulthuis, pas afgestudeerd bouwkundig ingenieur, schrijft een artikel over de (stede)bouwkundige ontwikkeling. Ieder die verder iets over dit gebied kan vertellen wordt van harte uitgenodigd contact met mij op te nemen of een artikel te schrijven.

15 VINDERS IN BUYTENWEGH

Peter van Wely

Buytenwegh, Meerzicht en De Leyens zijn rijk aan *buddleja*'s. Vooral de oudere begroeiing met hagen, klimop en bomen in de omgeving bieden de vlinders voldoende dekking om van deze winterharde heester uit China als nectarplant gebruik te kunnen maken. Niet alle variëteiten zijn even geschikt om vlinders te lokken. Veel vlinders van de vossenfamilie zoals de kleine vos, de *atalanta*, de *distelvlinder*, de *dagpauwoog* en in de laatste jaren de gehakkelde *aurelia* en het landkaartje vindt men op de *buddleja*. Op onderstaande kaartjes zijn de belangrijkste concentraties van vlindertrekkende *buddleja*struiken in Buytenwegh weergegeven.

Vanaf 1980 tot nu toe in juli, augustus en september heb ik dagelijks tussen twaalf en twee de route langs deze struiken en die in Meerzicht en de Leyens gevolgd en vlinders geteld om de trek van de *atalanta* en de *distelvinder* te kunnen volgen. Doordat de buddleja sterk ruikt, worden zoveel vlinders gelokt, dat deze "buddlejaroute" vrij representatief was voor de aantallen van de totale vlinderpopulatie van de vossenfamilie. De *grasvlinders* zoals *icarusblauwtjes* zijn daar zelden te vinden. Mijn dagelijkse gang werd mij door de omwonenden niet altijd in dank afgenomen. Verscheidene keren werd ik geconfronteerd met vernielde buddlejastruiken. Door mijn regelmatige waarnemingen werd mijn belangstelling ook getrokken door een zweefvlieg, de *volucella zonaria poda*. Deze stond bekend als zeldzaam, maar kwam op de *buddleja* vlakbij mijn huis regelmatig voor.

16 BOEKEN Jan Parmentier

The encyclopedia of Land invertebrate behaviour.

Rod and Ken Preston-Mafham.
Blandford, 1993

Op het eerste gezicht een koffietafelboek met buitengewoon fraaie en interessante macrofoto's en zeer goede tekeningen. Het is echter een boek voor serieuze lezers, waarin op systematische wijze, voortplantingsgedrag, ei-afzetting, broedzorg, voedingsgedrag en verdedigingsgedrag van insecten, spinnen, wormen, slakken etc. met een

behoorlijke diepgang behandeld worden. Het boek bevat een uitgebreide bibliografie waaruit blijkt, dat ook van de modernste gegevens gebruik is gemaakt. Veel van het fotomateriaal is uniek. Het boek behandelt soorten uit de gehele wereld, waarbij de nadruk niet ligt op de beschrijving van veel soorten, maar veel meer op kenmerkend gedrag van een beperkt aantal representatieve soorten. Fraai uitgevoerd, 320 blz, Fl 100,-

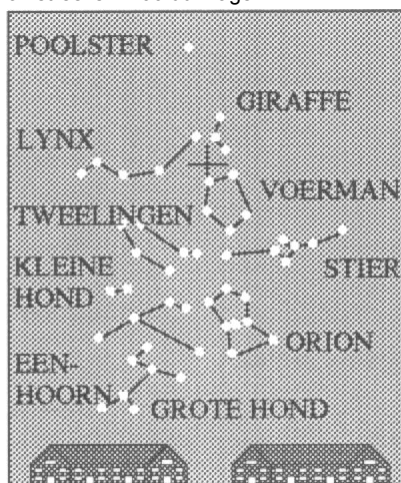
Verslag van bet leven

Ed. Stephen Jay Gould
Schuyt en Co, 1993

Een modem boek over evolutie, vertaald uit het Engels en geschreven door een kleine groep specialisten. In principe een populair boek, waarin echter het meest moderne feitenmateriaal verwerkt is. Wetenschappelijk verantwoord, onzekerheden en afwijkende meningen worden correct aangegeven. Zeker geen boek om in een adem uit te lezen, daarvoor is de informatiedichtheid te groot. De doorzetter worden echter steeds verrassende inzichten en generalisaties geboden. Het boek is prachtig geïllustreerd met zeer verhelderende diagrammen en bijzonder mooie reconstructies van uitgestorven dieren. Een heel goede geschiedenis van het leven, met een sterke nadruk op het dierlijk leven, al komt het planteleven, waar nodig om de ontwikkelingen te begrijpen. zeker wel aan bod. Zeer aanbevolen. 256 blz Fl 79,50

17 DE ZUIDHEMEL IN JANUARI/FEBRUARI

Dit is de mooiste tijd om sterren te kijken. Het is goed donker, vroeg op de avond zien we wat we twee maanden geleden omstreeks 22.00 uur zagen.

Voerman staat bijna recht boven ons hoofd in het Zenith (kruis in de tekening) met zijn "alfa" (grootste ster) Capella en iets dichterbij de Poolster zien we Lynx en Giraffe. Maar wat we nu omstreeks 22.00 uur aan de zuidhemel zien is een waar spektakel.

Aan de zuidelijke horizon is de grootste ster van het firmament verschenen: Sirius onderdeel van het sterrebeeld de Grote Hond. Die is op het Zuidelijk halfrond ook te zien! Boven Sirius is de Eenhoorn en rechts daarvan heel duidelijk herkenbaar Orion, met zijn "alfa" Betelgeuze en zijn "beta" Rigel. In de Dierenriem zien we Tweelingen met zijn "alfa" Castor en zijn "beta" Pollux.

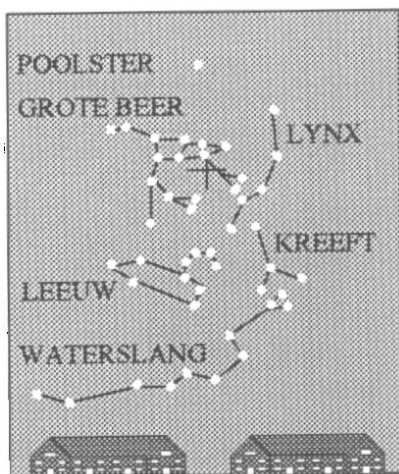

Rechts van Tweelingen en onder Voerman slaat de Stier.

18 DE ZUIDHEMEL IN MAART/APRIL

Taeke de Jong

Op de laatste zondag van maart gaat de zomertijd in, wat in de winter 22.00 uur was, wordt nu 23.00 uur. We staan dus 's-ochtends tot de laatste zondag in september een uur vroeger op en doen alsof het dan al laat is. Sterren kijken vroeg op de avond is er niet meer bij! Zes maanden geleden stond de Grote Beer om deze tijd aan de horizon, nu staat hij in het Zenith.

Orion en Stier verdwijnen aan de westelijke hemel. voor de Amerikanen verschijnen zij dus aan de oostelijke hemel.

In de dierenriem staat nu aan de zuidelijke hemel koninklijk de Leeuw,

rechts van hem de kreeft en onder hem, aan de horizon, de Waterslang.

19 EXCUUS AAN MARIT

Taeke de Jong

We zijn trots op de bijdrage van Marit aan ons kwartaalbericht, maar laten dat niet altijd blijken. Vorige keer gingen er twee dingen mis. Marit kreeg geen exemplaar van ons blad en toen ze er eindelijk één had, bleken titel en pointe van haar verhaal te zijn weggelaten. U zult zich de levendige beschrijving van een vakantie op een primitief kampeerterrein van Staatsbosbeheer herinneren, het "weekje boomstronk" en het gesprek achteraf met iemand die ook van tuinieren houdt. Haar tuin is van een meedogenloze keurigheid en een schril contrast met wat Marit in de tuin laat leven. Haar goedbedoelde adviezen betreffen zout legen het groen tussen de tegels en petroleum tegen de mieren. Hoewel bekeringsjiver Marit vreemd is, tracht ze bij haar gespreksgenoot enige natuurbegrip te kweken met een verslag van haar weekje boomstronk:

Omdat aaibare beestjes het in zo'n verhaal goed doen komen konijntjes en eekhoorns aan de orde, alsmede muizen: "... rosse woelmuisjes, die als glimmend gepoetste kastanjes over de grond rolden. En hun aandoenlijke jonkies, grijze pluïsbolletjes met veel te grote roze voeten, die door hun moeder steeds aan 't staartje terug naar het nest werden gesleept. En dan was er die ene *bosmuis*, die als een kangoeroe met hoge sprongen door het lange gras hipte: met zijn grote donkere droomogen een echt sprookjesdier.

Had ik die mevrouw overtuigd? Absoluut! Ze gaf me helemaal gelijk. "Nou zie je het toch zelf, kind," zei ze, de lieverd. "Dat krijg je nou als je alles maar raak laat groeien. Dat geeft niks dan ongedierte."

20 DE TRAGIEK

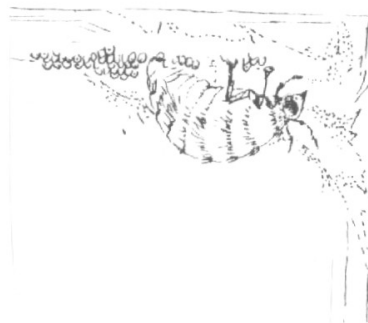
Marit

Over ons zolderraam kroop een rups. die hogerop zocht. Dat deed ze niet voor zichzelf, want daarboven was het koud en tochtig en er groeide niets te eten. Ze deed het voor haar toekomstige kinderen. Die moesten een goede start krijgen in het leven, een positie van waaruit ze alle kanten op konden waaien. Dus spon ze daar, bovenin het raamkozijn, een zijden cocon als bed voor haarzelf en als wieg voor haar nakroost. Toen nam ze rust, en veranderde in een pop.

Ze was mooie, of toch minstens een opvallende rups geweest. Woeste kleuren, wilde haren en hier en daar merkwaardige borsteltjes. Op die lange haren had ze ooit, zelf net uit het ei, rondgezweefd als een paardebloemluisje. Nu had ze ze weer gebruikt ter versteviging van de cocon.

Zuinig met grondstoffen; dat was mooi geregeld door Moeder Natuur.

Na een week of twee ontpopte zij zich. Dat viel knap tegen. Niet kleurrijk, niet opvallend. Het leek niet eens op een vlinder, wat daar uit die pop kwam kruipen. Eigenlijk had de natuur haar maar karig bedeed. Een mies gedrochtje was ze, vleugelloos, een dikke buik op pootjes, prutspootjes nog wel, waar ze amper op kon lopen. Niets kon ze beginnen met dat onmogelijke lijf. Ze kon alleen maar zitten wachten op - zoals een bekend Zoetermeerse vlinderkenner het uitdrukte - haar Beurt. En wie kwam daarvoor langs? Niet bepaald een ridder op een wit paard. Hij was maar een mottig vlindertje, een zonderling, die als nachtvlinder overdag vloog. Maar hij was razendsnel ter plekke, dat moet gezegd. En hij had tenminste eigen vervoer, roestig bruine vleugels met een witte vlek. Evengoed liet hij haar, na gedane zaken, mooi zitten met haar buik vol.

De hele volgende dag heeft ze eenzaam zitten zwoegen en persen om haar eitjes te baren. En toen ze die alle tweehonderd op het zijden bed had neergevlid, ging ze dood. De wind blies het lijkje weg, dwarrelend leeg zakje. Had ze toch nog even gevlogen.

Dit is nu een prachtig voorbeeld van efficiency in de natuur. Geen investering in overbodig materiaal zoals vleugels voor een vrouwtjes-witvladvlinder. Wat zal zo'n vrouwtje d'r vleugels uitslaan, die heeft in haar jeugd al genoeg gescharreld. Als ze haar produkt heeft afgeleverd. Maar mooi? Soms is Moeder Natuur zo krenterig als de bezuinigende overheid.

Heeft u nu een brok in de keel? Fout dus. U denkt antropomorf - naar mensenmodel - en dat is niet wetenschappelijk. U mag dieren niet opscheppen met menselijke afwijkingen als weemoed, jaloezie en moederliefde. De waarlijk objectieve beschouwer vindt een overreden egel bijvoorbeeld wel plat, maar niet zielig. De vlinder uit dit sentimentele verhaal? Die

heeft gewoon haar van nature ingeprente programma afgewerkt en is, geheel volgens plan, verscheiden. Want niets is doodgewoner in de natuur dan ...doodgaan.

Toch jammer. Zo valt heel mijn droeve vertelling in het water. Maar wacht, het wordt nog wel tragisch! Want een week later verscheen onverhoeds de glazenwasser. Hij zag het briefje van mijn dochtertje "eitjes laten zitten a.u.b." niet. Of hij heeft het niet gelezen. Of niet begrepen. En hij heeft, vol ijver en goede bedoelingen, alle eitjes weggepoetst... Kijk. Dat geeft pas echt reden tot tranen.

21 VLINDERCURSUS AFDELING GOUDA

De afdeling Gouda organiseert in februari-maart 1994 een vlinderkursus. De cursus wordt gegeven door de heer Jaap Tromp uit Hardinxveld-Giessendam. De cursus bestaat uit vier avonden waarop de ontwikkeling van eitje tot vlinder, de levenswijze en de plaatsen waar we veel vlinders kunnen aantreffen aan de orde zullen komen. Dia's verduidelijken een en ander. In de zomer van 1994 wordt de cursus voortgezet met enkele excursies naar vlinderrijke gebieden.

De cursus wordt gehouden in gebouw De Veste, Ridder van Catsweg 300 in Gouda. De kosten bedragen ca. f 30.- (afhankelijk van het aantal deelnemers). De cursusavonden zijn: de maandagen 14 en 28 februari en 14 en 28 maart van 19.45 uur tot 21.45 uur. Aanmelden kan bij Atty Otte, tel. 01825-2254, Weidestraat 18, 2861TM Bergambacht.

22 DATA

Schrijf in uw agenda

20 januari Vogelwerkgroep Zoetermeer
Lezing "Natuurwaarden van Zoetermeers Groen" Sprekers Johan Vos en Wouter van Heusden. Tijd 20.00 uur in het .M.E.C, de Soete Aarde aan de van Leeuwenhoeklaan 15A.

29 januari Vogelwerkgroep Zoetermeer
Excursie "Parkvogels in Wassenaar". Tijd 8.00 uur parkeerterrein Meerzicht. Excursieleider Jos Orleans. Organisatie Eric Kortlandt telnr. 01731-8271

2 februari KNNV afd. Zoetermeer Thema-avond: Mossen en korstmossen. Tijd 20.00 uur in het .M.E.C, de "Soete Aarde" aan de van Leeuwenhoeklaan 15 A door dhr. Jan Parmentier.

12 februari KNNV afd. Zoetermeer
Knoppenexcursie. Verzamelpunt bij Het westpunt in het Westerpark om 10.00 uur. Excursieleider: dhr. J. Leeuwenburgh.

13 februari IVN Zoetermeer Excursie "Overwinteren van vogels in het Noord-Aa gebied". Tijd om 10.00 uur vanaf restaurant Aa-zicht.

26 februari Vogelwerkgroep Zoetermeer
Excursie "Ganzen in de Delta". Tijd 8.00 uur parkeerterrein Meerzicht. Organisatie Bob de Lange telnr. 079- 212171

2 maart IVN Zoetermeer Lezingavond "Zelf lekkere dingen maken met wilde kruiden en planten". Tijd om 20.00 uur in het M.E.C, de Soete Aarde aan de van Leeuwenhoeklaan 15A.

16 maart KNNV afd. Zoetermeer
Presentatie van de Zoetermeerse plantenwerkgroep. Tijd 20.00 uur in het M.E.C, de Soete Aarde aan de van Leeuwenhoeklaan 15A. Organisatie: Annet de Jong en Johan Vos.

17 maart Vogelwerkgroep Zoetermeer
Lezing "Ringen van stads- en bosvogels". Tijd 20.00 uur in het M.E.C. aan de van Leeuwenhoeklaan 15A. Spreker Cees Stam.

20 maart IVN zoetermeer Excursie naar de geitenkaas-boerderij "Geertje". Vertrek om 10.00 uur vanaf restaurant Aa-zicht.

26 maart Vogelwerkgroep Zoetermeer
Excursie "Vogels Tellen in Oostvoorne". Tijd 8.00 uur parkeerterrein Meerzicht. Organisatie Rob Bolle telnr. 079-317697

7 april KNNV afd. Zoetermeer Presentatie van de Zoetermeerse Vlinderwerkgroep. Opening van de KNNV-Vlindertentoonstelling en een voordracht van Kars Veling van de Vlinderstichting. Tijd 20.00 uur in het M.E.C, de Soete Aarde aan de van Leeuwenhoeklaan 15A.

16 april KNNV afd. Zoetermeer
Stinzeplantenexcursie op landgoed
Elswout te Overveen. Verzamelpunt
Station Zoetermeer-Driemanspolder,
noordzijde om 9.00 uur. Excursieleider:
Johan Vos.
Opgave en inlichtingen: Annet de Jong
telnr. 079-422924

17 april IVN Zoetermeer Excursie
"Weidevogels in het poldergebied rondom
Zoetermeer". Vertrek om 9.00 uur vanaf
restaurant Aa-zicht.

21 april Vogelwerkgroep Zoetermeer
Lezing "Inventarisatie weidevogels". Tijd
20.00 uur in het M.E.C. de Soete Aarde
aan de van Leeuwenhoeklaan 15A.
Spreker Aad van Paassen.

23 april Vogelwerkgroep Zoetermeer
Excursie "Fietsen bij de Noord-Aa. Tijd
8.00 uur bij Paviljoen Noord-Aa.
Organisatie Winfried van Meerendonk
telnr.079-165270

23 NAMEN

BESTUUR
Jan Parmentier, voorzitter (169210)
Annet de Jong, plaats vervangend
voorzitter (422924)
Jeroen Voogd, secretaris (213152)
Tilly Kester, vervangend secretaris
Hans Bieze, penningmeester (421351)
Johan Vos, natuurhistorische secretaris
Els Prins, plaatsvervangend natuurhisto.-
ische secretaris (01793-1749)

REDACTIE KWARTAALBERICHT
Taeke M. de Jong
Marsmanhove 2

2726 CM Zoetermeer
Telefoon:
werk: 015 – 785965
thuis: 079 - 516599

Kopij kan op dit adres worden ingeleverd
in getypte vorm of op floppy (platte
DOS-tekst of WP 5.1). Men kan ook een
afspraak met mij maken om het verhaal
samen te maken. Plaatjes moeten worden
geleverd in het formaat van 5 x 5 cm.

24 HET VOLGENDE NUMMER

- nachtvlinders op de flat
- het kweken van rupsen en vlinders
- boeken, verkrijgbaar bij de KNNV
- contributie
- plantenwerkgroep
- tentoonstelling vlinders
- activiteiten eerste kwartaal
- mosselen
- themajaar
- De ontstaansgeschiedenis van
Buytenwegh
- Ecologische veranderingen in de
Buytenwegh
- aanmeldingsformulier
- verslag strandexcursie

25 REGISTER

Aalscholvers	9
aardappel bovisten	7
agaricus silvaticus	7
amanita phalloides en amanita citrine	7
armellaria mellea	7
atalanta	13
aurelia	13
baardvleermuis	4
barbarakruid	9
berkezwam	8

beukenbos	7	judasoor (<i>hirneola auricula-judae</i>)	6
bitterzoete melkzwam	7	kaneelkleurige melkzwam	7
bolcrollybia	7	kastanjeboleet	7
braakrussula	7	krulzwam	7
buddleja	13	kuifeenden	9
chondrostereum purpureum	8	laccaria amethystina	7
collybia confluens	7	laccaria laccata	7
collybia butyracea	7	lactarius subdulcis	7
coprinus hemerobius	6	lactarius inquietis	7
dagpauwoog	13	lactarius necator	7
distelvlinder	13	lepis tanuda	7
donsvoetje (<i>tubaria furfuracea</i>)	6	lepista personata	8
draadsteelmycena (<i>mycena filopes</i>)	6	lepista nuda	7
eenden	9	lepista nebularis	7
elfenbankje	8	marasmius	7
fopzwam	7	margriet	9
franjechampion (<i>asaricus subperonatus</i>)	6	margrieten	9
franiestaart	4	meniezwammetje	8
franse margriet	10	mesophaeum	6
geelwitte russula	7	mycena galericulata	8
gele gloed	9	myotis mystacinu	4
gele gladrandrussula	7	myotis daubertonii	4
gele beukerussula	7	myotis nartererii	4
geweizwammetje	8	nectria cinnabarina	8
gewone beurszwam		nevelzwam	7
(<i>volvariella speciosa</i>)	6	oeverzwaluw	5
gewone zwavelkoppen	8	paarse schijnridder	7
gierzwaluw	5	paarse morgenster	12
gierzwaluwen	5	paarse schijnridders	7
grasvlinders	14	paarse morgenster	12
groene en gele knolamaniet	7	paarse korstzwam	8
grootoorvleermuis	4	paarssteelschijnridder	8
grootoorvleermuis	5	paxillus involutus	7
grutto	9	piptoporus betulinus	8
harige taailing	7	plecotosauritus	4
hazepootje (<i>coprinus lagopus</i>)	6	plooirokje (<i>coprinus plicatilis</i>)	6
helder gelekleur	9	psathyrella conopilea	6
helmmycena	8	psathyrella	6
honingzwam	7	regenboogrussula	7
hypholoma fasciculare	8	reigers	9
icarusblauwtje	14	rodekoolzwammen	7
ijsvogel	12	roodsteelfluweelboleet	7
inktzwam (<i>coprinus atramentarius</i>)	6	rootoorvleermuis	5
jacobskruiskruid	9	russula cyanoxantha	7

russula vesca	7
russula betularum	7
russula	7
russula mairei	7
russula fellea	7
russula ochroleuca	7
russula xerampelina	7
sawa	12
schubbigе boschampignon	7
scleroderma citrinum	7
slijmkop	8
slobeenden	9
smienten	9
steltloper	9
stinzenplant	11
taxus	9
trametes gibbosa	8
trametes versicolor	8
trametes zonatus	8
tureluur	9
tweekleurige vaalhoed (hebeloma vissige)	
nissula	7
volucella zonaria poda	14
watervleermuis	4
wilgestam	6
witte buitzwam	8
xerocomus badius	7
xerocomus chrysenteron	7
xylaria hypoxylon	8
zwartgroene melkzwam	7